

AKP Hükümeti, 636 sayılı KHK ile meslek örgütlerini hedef aldı... İktidarın Hukuksuz Otorite Girişimi

AKP Hükümeti, genel seçimler öncesinde TBMM'den geçirdiği Yetki Yasası kapsamında çıkardığı kanun hükmünde kararname (KHK) ile TMMOB ve TMMOB'a bağlı meslek odalarının özerkliğini yok edip, iktidara bağlamaya çalışmaktadır. Siyasal etik ve demokrasi anlayışı açısından zaten sorunlu olan bu yaklaşım hukuka da aykırılıklar taşımaktadır. Söz konusu düzenlemenin Yetki Yasası'na ve Anayasa'ya aykırı olduğu açıktır.

Resmi Gazete'de 8 Haziran 2011 tarihinde yayımlanan KHK'ler ile mevcut bakanlıklar yeniden düzenlenip, yeni bakanlıklar oluşturulurken; 636 sayılı KHK ile Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı kurulmuştur. Bu bakanlığın görevlerine ilişkin düzenleme ile meslek örgütlerinin yetkileri yanında yasama yetkisi de gasp edilmektedir. Söz konusu düzenlemede bakanlığın görev tanımları içerisinde meslek örgütlerinin yetkileri şöyle dahil edilmeye çalışılmıştır:

"... ilgili mesleki hizmetlerin ve bu meslek mensuplarının kayıtlı oldukları meslek odalarının mevzuatını, norm ve standartlarını hazırlamak, geliştirmek, uygulanmasını sağlamak, ilgililerin kayıtlarını tutmak"

Yine aynı KHK'de adı geçen Bakanlık içinde kurulacak Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü'nün, "yerleşmeye ve yapılaşmaya yönelik mühendislik, müşavirlik, müteahhitlik hizmetlerine ilişkin düzenleme yapmak, mesleki yeterlilik, yetkinlik çalışmalarının yanı sıra mimarlık mühendislik meslek kuruluşlarına ilişkin mevzuat düzenlemeleri yapmak, denetlemek" görevlerini yerine getirmesi öngörülmüştür.

Öncelikle söz konusu düzenleme Anayasa'ya aykırıdır. Anayasa'nın 135. Maddesi'nde meslek örgütlerinin kanunla kurulacağı ve organlarının da kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen

usullere göre seçilecek kamu tüzel kişilikleri olduğu belirtilmektedir. Yine Anayasa'nın 124. Maddesi'ne göre kamu tüzel kişilikleri kendi alanlarıyla ilgili yönetmelik çıkarma yetkisine sahip kılınmışlardır. Bu çerçevede bir kamu tüzel kişisi olan TMMOB ve bağlı odalar kendi mesleki düzenlemelerini yapma konusunda Anayasal olarak yetkilidir. Bu Anayasal yetkinin hükümetin yetki yasasına dayanarak çıkardığı KHK ile yok edilmesi mümkün değildir. Anayasa'nın yerinden yönetim kuruluşu olarak tanımladığı meslek örgütlerine yönelik olarak iktidara tanıdığı sınırlı yetki sadece "idari ve mali denetime ilişkin" olup, onu da yasama organının yapacağı kanun düzenlemesi ön koşuluna bağlamıştır. Anayasa'dan aldıkları yetkiye dayanarak meslek örgütlerinin tüm düzenleme, karar ve işlemlerinin hukuka uygunluk denetimi yine Anayasa'nın 125. Maddesi gereği yargı organı tarafından yapılmaktadır.

AKP Hükümeti çıkardığı KHK ile kendisinin TBMM'den geçirdiği Yetki Yasası'na da aykırı davranmıştır. Yetki Yasası ile yasama organı, bakanlıkların ve hiyerarşik ilişki içerisinde bulunduğu ilgili, bağlı ve ilişkili kuruluşlarla ilgili düzenleme yapma yetkisini hükümete tanımıştır. Hükümet ise bu çerçevenin dışına taşarak, bakanlıklarla hiçbir hiyerarşik ilişkisi bulunmayan meslek odalarının yetkilerine müdahale etmekte, hem de TBMM'nin yetkisini gasp etmektedir.

Ayrıca TMMOB'nin mevcut yasasının halen yürürlükte olduğunun da altını çizmek gerekir. Hükümet, uygulamada kaosa yol açacak bu düzenlemelerden derhal vazgeçmelidir.

636 sayılı KHK ile yapılan düzenleme hukuki açıdan olduğu kadar siyasal etik ve demokrasi anlayışı açısından da sorunludur. Seçim sisteminin adaletsizliği herkes tarafından kabul edilen ülkemizde adaletsiz seçim sistemini aşarak milletvekili seçilenlerin önüne

konulan engeller gerilim düzeyini artırırken, diğer taraftan seçimlerle yönetimleri oluşturan meslek örgütlerine yönelik iktidarın gerçekleştirmeye çalıştığı müdahale demokrasinin, çoğulculuğun göstergesi olan kurumların da hedef tahtasına yerleştirildiğini ortaya koymaktadır. Tüm bu yaşanan süreç, AKP'nin yalnızca kendisi için demokrasi ve hukuk peşinde olduğunu, kendinden olmayan hiçbir kesim için demokrasi ve hukuku işletmeye niyetinin olmadığını açık göstergesidir.

Meclis çoğunluğunun "halkın iradesi" dayatmasıyla yasama yetkisinin yürütmeye devredildiği, güçler ayrımının yok edildiği düzenlemenin toplum açısından yaratacağı önemli açmazlar olacaktır. Bu açmazlar özellikle ekonomik alanda rant paylaşımı olarak kamuoyuna önümüzdeki günlerde yansacaktır. Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı olarak farklı alanların birleştirilmesi "kentsel ve kırsal rant" üzerindeki sermaye birikim sürecini geliştirmek amacı taşımaktadır. Yine kentsel ve kırsal rant oluşumunda, çevre mevzuatının "uygun" hale getirilmesi, orman arazilerinin imara ve şehirleşmeye "uygun" hale getirilmesi, bu konudaki engellerin ortadan kaldırılması olarak değerlendirilmelidir. Nitekim seçime yönelik propaganda malzemesi olan "çılgın proje"ler ile bu işaret verilmiştir. Bu rant paylaşımında temel ayağı da özelleştirme süreçleri oluşturmaktadır. Su kaynakları başta olmak üzere yeraltı ve yerüstü zenginliklerimizin piyasalaştırılması sürecinde sermayenin ihtiyaç duyduğu kamu yapılanması böylece gerçekleştirilmektedir.

Kent topraklarını fiilen TOKİ eliyle satma stratejisi devam eden bir uygulamadır. TOKİ yatırımları toplam bütçeye göre yüksek bir orana sahiptir. Uygulamaların yerel yönetimlere herhangi bir inisiyatif de tanımadan sürdürüldüğü görülmektedir.

AKP Hükümeti'nin önümüzdeki dönemde de, kent rantını sağlık üssü, eğitim kampüsü üstünden

satma, bunun üzerinden sermaye birikimi sağlama projeleri olduğunu da ifade etmek gerekir. Her ile kurulan devlet üniversitelerinin yanı sıra özellikle büyük illerdeki kamu arazilerinin bir takım vakıf üniversitelerine tahsisi söz konusudur. Yine 28 ilde kurulacak "sağlık üssü" ile bu bölgelerde bir kent rantı oluşturulması da yeni dönem programı içinde yer almaktadır.

Süreç; Galataport, Haydarpaşa, Kanal İstanbul, 3. Köprü gibi büyük kentsel projelerde, kent rantı üzerindeki bölüşüm niyetlerinin, çevre ve orman mevzuat engellerini kaldırma çalışması olarak da okunabilir.

TMMOB ve EMO bugüne kadar yukarıda sayılan tüm konularda mesleki alanda gerekli değerlendirmeyi yaparak, kamu yararına uyarıcı bir işlev görmüş, pek çok idari işlemde de kamu zararını önleyici uygulamalar gerçekleştirmiştir.

TMMOB mesleki alanlarına yönelik, kamu adına söz söylemeyi aynı zamanda toplumsal sorumluluk olarak görmektedir. Odalarımız "yerleşmeye ve yapılaşmaya yönelik yapılan mühendislik/mimarlık faaliyetini bizatihi işi yapan mühendis/mimar/şehir plancısı meslektaşların hizmetleri üzerinden ve genel olarak kendi mesleki çalışmaları ile düzenler. TMMOB çalışmalarında üyesine ve topluma karşı sorumludur.

636 sayılı KHK ile TMMOB'nin iktidar ve çıkar odaklarından bağımsız olarak kamu yararı gereği gösterdiği muhalif kimliği törpülenerek, devlet hiyerarşisine tabi, söyleyecek sözü olmayan, etkisiz bir örgüt haline getirilmesi hedeflenmektedir.

Elektrik Mühendisleri Odası olarak; TMMOB bütünlüğü içerisinde iktidarın kontrolsüz güç arayışında meslek örgütlerini hedef almasına karşı tüm örgütlülüğümüzle, mesleğimize, meslektaşlarımıza ve kamu yararına sahip çıkmaya devam edeceğimizi ve her türlü platformda gereken mücadelenin verileceğini bildiririz.